

se, Boonman, Tellegen & Catsberg en van de Wissel (over lezen in de Freinetpedagogiek) is uiterst boeiend. Zo krijg je in één klap 30 pagina's recente en uiteenlopende opvattingen. Het boek sluit af met een samenvatting van de huidige ontwikkelingen in het leesonderwijs en aspecten ervan die om nadere uitwerking of onderzoek vragen.

Het is een boekje dat zeker bruikbaar is in onderwijzers- en andere opleidingen waar studenten zich met leesonderwijs bezighouden. Juist doordat het boek uiteenlopende, levendige opvattingen over (goed) leesonderwijs, anno 1986, samenbrengt kan het een aanzet geven tot grondige discussie en bezinning die mogelijks aanleiding kan geven tot een verantwoorde, wellicht betere leesmethodiek op de basisschool. En : willen we dat niet allen ?

Leesonderwijs in kaart gebracht kost f14,50 en is zowel telefonisch als schriftelijk, onder vermelding van bestelnummer 1.289.4756, te bestellen bij de afdeling Verkoop van SLO, Postbus 2041, 7500 CA Enschede (053-840500)

Lut Van Damme, Kollebloemstraat 61, 9910 Mariakerke

Wegwijzers in taalonderwijs.

Oosterhoff, T., van Wessel, H. & Beernink, R., Wegwijzer in taalonderwijs, Spellingonderwijs. Enschede, SLO, 1985.

Dam, E., van Gelderen, A. & Beernink, R., Wegwijzer in taalonderwijs, Taalbeschouwing. Enschede, SLO, 1986.

Beernink, R., Taalbeschouwing. Een invoeringsprogramma, Enschede, SLO, 1987.

(Besteladres : SLO, afdeling Verkoop - Postbus 2041 - NL 7500 CA Enschede)

Het SLO-project 'Taalvaardigheid in de basisschool' stelt zich tot doel een thematisch-cursorisch taalonderwijs uit te werken. Als ruggesteun voor het cursorische gedeelte werd een reeks 'Wegwijzers' opgezet. Ze zijn eveneens bruikbaar voor leerkrachten die niet thematisch werken, maar die hun cursorisch taalonderwijs willen vernieuwen. De 'Wegwijzers' willen leerkrachten basisonderwijs (of lerarenopleiders) oriënteren op de verschillende gangbare didactieken en lesmaterialen, zodat ze zelf een beredeneerde keuze kunnen maken.

Totnogtoe verschenen er twee : voor spelling- en voor taalbeschouwingsonderwijs. Volgende delen zullen het stellen en het lezen in kaart brengen.

De eerste wegwijzer over 'spellingonderwijs' bestaat uit drie delen. Afdeling 1 geeft algemene achtergrondinformatie over onze spelling, de didactiek van het spellingonderwijs, de toepassing van spellingvaardigheden in de onderwijsleersituatie, en de plaats van spelling in het taalonderwijs. Afdeling 2 belicht een aantal mogelijkheden voor leer-

krachten die de praktijk van hun spellingonderwijs willen veranderen op het vlak van de leerinhoud, de didactiek, de werkvormen, de leermiddelen, of de evaluatie. In afdeling 3 worden die leerkrachten wegwijs gemaakt in alle (uitsluitend Nederlandse) materialen die op de markt zijn. Zowel complete taalmethoden als aparte lesmaterialen voor spelling worden heel uitvoerig beschreven op basis van een twaalftal kenmerken o.a. uitgangspunten, didactiek, toetsing, zelfcorrectie, differentiatie. Een leeswijzer helpt de gebruiker om heel gericht informatie te vinden.

De tweede wegwijzer gaat over 'taalbeschouwing'. Met die overkoepelende term wordt zowel taalbeschouwing in brede zin als grammatica-onderwijs aangeduid. De opbouw van deze publikatie komt grosso modo overeen met die van de eerste wegwijzer. In de eerste drie hoofdstukken worden achtergronden geschetst : de discussie grammatica vs. taalbeschouwing, een historische schets van de schoolgrammatica, mogelijke doelstellingen en organisatie van taalbeschouwingsonderwijs. In het vierde hoofdstuk worden praktijkmogelijkheden voorgesteld voor leerkrachten die hun taalbeschouwingsonderwijs willen veranderen. De laatste hoofdstukken bieden een uitvoerig overzicht van de complete taalmethodes en aparte lesmaterialen voor taalbeschouwing/grammatica. De materialen zijn, op welgeteld één witte raaf na (Pepermans & Van Herck : Eigenwijzer) uitsluitend van Nederlandse bodem. De beschrijving ervan is vrij uitvoerig en bevat concrete voorbeelden uit de publikaties, zodat de lezer er zich een vrij exact beeld van kan vormen en op basis daarvan een geschikte keuze kan maken.

Als supplement bij deze eerder theoretische wegwijzer is een praktisch 'invoeringsprogramma' verschenen. Bedoeling hiervan is de leerkrachten aan de hand van concrete voorbeelden te oriënteren in wat taalbeschouwingsonderwijs kan zijn (hoofdstukken 1/2) en hen te begeleiden bij het stapsgewijs invoeren ervan (hoofdstuk 3). Het programma is echter geënt op de Nederlandse situatie, en dus opgesteld voor schoolteams die, met de deskundige hulp van een schoolbegeleider kunnen werken aan de vernieuwing van hun (taal)onderwijs. In Vlaanderen is het vooral bruikbaar voor lerarenopleiders, bijscholers en leerplanontwikkelaars, die er zinvol discussiemateriaal in vinden om gericht na te denken over taalbeschouwingsonderwijs.

De wegwijzers zelf bieden wel heel wat bruikbare informatie voor de Vlaamse leerkracht die bereid is mogelijkheden aan te grijpen om zijn spelling- en/of taalbeschouwingsonderwijs te vernieuwen. Wie na het lezen van de algemene hoofdstukken beslist die cursorische onderdelen te veranderen, mag niet schuw zijn om even naar het noorden te kijken wat het materialenaanbod betreft. In de uitvoerige materialenbeschrijvingen en bibliografieën vonden we hooguit 5 Vlaamse auteurs. Om maar één frappant voorbeeld te noemen dat ons nauw aan het hart ligt : het extra-spellingnummer van VONK (september 1983) werd niet eens vermeld. Eigenaardig toch hoe de Moerdijk een one-way hindernis blijft vormen, richting noord-zuid.

Rita Rymanans, Romeinse Put 50, 2520 Edegem